

bezpečnou hrozbou prekázali v takom výkone jeho povolania, ktorý bol po práve.

S hľadiska ustanovení § 1 a 2 cit. zákona treba považovať za členov vrchnosti len tie orgány štátnej moci, ktoré spoluúčinkujú pri uskutočnení štátnych úkolov a pri tom im prislúcha samostatná rozhodujúca a donucovacia moc nad občanmi.

Štátni obvodní lekári, ktorí podľa § 9 zákona č. 236/1922 Sb. z. a n. majú povahu verejných orgánov, vykonávajú síce podľa svojich povinností v zákonoch č. 332/1920 a 236/1922 Sb. z. a n. im uložených zdravotne-policiajné úkoly, tedy úkoly štátne, avšak bez toho, že by im bola daná samostatná rozhodovacia a donucovacia moc. V dôsledku toho neľze považovať štátneho obvodného lekára za člena vrchnosti v smysle ustanovenia zák. čl. XL:1914, ale len za orgán vrchnosti, čo plynie aj z ustanovenia § 23 vládneho nariadenia č. 24/1923 Sb. z. a n., podľa ktorého sú obecní a obvodní lekári len výkonnými orgánmi štátnej polície zdravotnej.

Výčerpáva preto čin obžalovaného skutkovú podstatu prečinu násilia proti orgánu vrchnosti podľa § 4, odst. 2 zák. čl. XL:1914 a súdy nižších stolíc, keď prez to uznaly obžalovaných vinnými zločinom podľa § 2, odst. 2 citovaného zákona, zaviniely zmatekom podľa § 385, čís. 1 b) tr. p., ktorého podľa posledného odstavca tohoto paragrafu treba dbať z povinnosti úradnej, lebo je na ujmu obžalovaných. Preto najvyšší súd, pokračujúc podľa § 33, odst. 1 por. nov., zrušil rozsudky oboch súdov nižších stolíc vo výroku o kvalifikácii trestných činov obžalovaných a trestné činy kvalifikoval podľa zákona.

Čís. 5846.

Ke skutkovým podstatám §§ 431 a 335 tr. zák.

Zavinění stavbyvedoucího, nedbal-li toho, aby byly jeho příkazy, dané v zájmu lidské bezpečnosti, též splněny.

Zavinění stavitelovo, odeslal-li dozorce dočasně se stavby.

(Rozh. ze dne 13. března 1937, Zm I 189/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní A. a B. uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z.; naproti tomu vyhověl částečně zmateční stížnosti obžalovaného B., napadený rozsudek zrušil ve výroku o vině a trestu a výrocích s tím souvisících a uznal tohoto obžalovaného, stavitele, vinným, že 20. listopadu 1936 v J., dav spoluobžalovanému A., který u něho byl zaměstnán jako stavbyvedoucí, příkaz, aby se zúčastnil pohřbu a tak nechal stavbu bez odborného dozoru, dopustil se činu, pokud se týče opominutí, o němž již podle přirozených jeho následků, které každý snadno poznati může, a obzvláště podle svého povolání jako stavitel mohl nahlížeti, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnost života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí na stavbě pracujících, ze kteréhož činu, pokud se týče, opominutí žádná skutečná škoda nebyla způsobena, čímž spáchal přestupek proti bezpečnosti těla podle § 431 tr. z.

Z d ů v o d ů:

1. Ke zmateční stížnosti obžalovaného A.:

Stížnosti, opřené o důvody zmatečnosti podle čís. 5 a 9 písm. a) § 281 tr. ř., nelze přiznati oprávnění.

Stížnost vytýká, že výsledky průvodního řízení poskytují oporu jen pro předpoklad, že povinností stěžovatelovou bylo, starati se pouze o to, aby se pracovalo, že však technický dozor na stavbě příslušel staviteli, nikoli stěžovateli, a že když stěžovatel dohlížel i na správné provádění prací na stavbě po stránce technické, činil tak jen dobrovolně z ochoty a nikoli z povinnosti jemu uložené. Stížnost není důvodná. Seznalť stěžovatel sám při hlavním přelíčení, že v kritické době byl u stavitele B. zaměstnán jako stavbyvedoucí, že stavbu obou rodinných domků řídil jako polír, že řídil práce, dohlížel na dělníky a že se měl starati o jejich bezpečnost. Již vlastní údaje stěžovatelovy jsou bezpečným základem pro rozsudkový předpoklad, vybudovaný na nich a též na seznání B., že stěžovatel byl B-em pověřen jako stavbyvedoucí dozorem na práce i dělnictvo, a že mu příslušelo mimo jiné též, aby dohlížel na provádění prací a staral se o bezpečnost dělníků.

Při »předpisech zvláště vyhlášených« spočívá subjektivní vina již v samém překročení předpisu, byť i jen zaviněně nevědomém (srovnej rozh. čís. 3930 Sb. n. s.). Podle nenapadeného rozsudkového zjištění našel stěžovatel M-a k provedení vykopávky kanálové přípojky, a M. počal s pracemi za přítomnosti stěžovatele, jenž byl tehdy stavbyvedoucím. Stěžovatel, stavbyvedoucí, nemůže se omlouvatí neznalostí »předpisů zvláště vyhlášených«, totiž neznalostí předpisů vládního nařízení ze dne 26. března 1931, čís. 53 Sb. z. a n., jež podle § 98 nastoupilo v platnost na místo nařízení ministra obchodu ze dne 7. února 1907, čís. 24 ř. z., neboť bylo jeho povinností jako stavbyvedoucího, aby je znal. Předpisy, vydané k zamezení úrazů dělníků při živnostenském provádění staveb, nařizují, aby stěny vykopané jámy byly zabezpečeny, totiž aby byly vzeprény prkny (odst. 2 § 2 cit. vládn. nař.), aby okraje stěn výkopu zůstaly beze všeho zatížení zemí (odst. 1 § 3 téhož nařízení), a aby vybraný materiál byl ukládán ve vzdálenosti 0.5 m od okraje příkopu (§ 14 nařízení). Ostatně stěžovatel sám doznal, že věděl, že M. musí vykopávku vyztužiti, a je zjištěno, že tehdy byla půda rozmoklá a že stěžovatel dal M-ovi pokyny, jak má pracovati, zejména mu uložil, aby vykopávku vyztužil, a že mu za tím účelem dal k dispozici potřebné dřevo. Podle rozsudkového zjištění pracovalo se kritického dne na stavbách obou rodinných domků, prováděla se vykopávka kanálové přípojky v rozmoklé půdě a byla proto, jak správně usoudil nalézací soud, osobní přítomnost obžalovaného políra na stavbě nezbytná, aby se přesvědčil, zdali jeho pokyny a příkazy, dané M-ovi, byly též zachovány, a aby v případě, že by jich nebylo M-em dbáno, jak se také skutečně stalo, zařídil potřebné, totiž další práce mu zakázal, pokud se týče zařídil, aby dělníci vykopávku řádně vyztužili a materiál s okrajů stěn výkopu odstranili. Vzkaz stavitele B., aby ho stěžovatel zastoupil na pohřbu ve V., nemůže stěžovatele zbavití trestní zodpovědnosti, již proto, že obžalovaný A., vrátiv se na stavbu,

zjistil, že M. žádných bezpečnostních opatření neučinil, a že se stěžovatel zase jen spokojil pouhou výzvou M., aby vyztužení provedl, že ze stavby se vzdálil a přišel až za dvě hodiny, kdy již byl M. zasypán. Stěžovatele trestně neomlouvá, že k výsledku přispěla i nedbalost třetích osob, zejména poškozeného samého.

II. Ke zmatečné stížnosti obžalovaného B.:

Stížnost uplatňuje zmatky podle čís. 5, 8 a 9 a) § 281 tr. ř.

Veřejný žalobce, hledě k dosavadním výsledkům trestního řízení, spatřoval zavinění stěžovatelovo na úraze M. v tom, že se stěžovatel nepostaral dostatečně o řádný dozor na stavbě přidělením dostatečného počtu dozorcích sil, ačkoliv musil věděti, že jeden stavbyvedoucí nemůže postačiti na provádění dozoru nad třiceti dělníky na dvou stavbách. Není překročením obžaloby (§ 281, čís. 8 tr. ř.), uznal-li soud na zavinění obžalovaného (§ 335 tr. z.) v jiném směru, než je spatřovala obžaloba. Různost mezi stanoviskem obžaloby a rozsudku spočívá nikoli v různosti činu v obžalobu daného a činu rozsudkem zjištěného a posouzeného, nýbrž v různosti posuzování otázky zavinění obžalovaného na základě průvodních výsledků. Vylíčení skutkového děje v obžalobě je pro nalézací soud jen potud závazné, pokud se dotýká individualisace trestného činu. Pro totožnost skutku, daného v obžalobu se skutkem, o němž bylo uznáno rozsudkem, záleží jen na tom, zda se obžaloba podle celého svého obsahu týká stejně jako rozsudek účasti obžalovaného na určitém příběhu nebo události, z níž vzešel týž trestný výsledek (§ 260, čís. 1 tr. ř., § 267 tr. ř.). Ke změnám skutkového děje, které se, aniž porušovaly totožnost děje, vyskytly při hlavním přelíčení, může nalézací soud přihlížeti (§ 262 tr. ř.). Nalézací soud spatřuje zavinění stěžovatelovo na úraze právě tak, jako obžaloba v nedostatečném dozoru na stavbě, ovšem nikoli v tom, že stěžovatel přidělil jen jednoho stavbyvedoucího, nýbrž v tom, že A. nebyl osobou plně kvalifikovanou, poněvadž neznal předpisů, týkajících se bezpečnostních opatření, a hlavně v tom, že stěžovatel vzkázal A-ovi, aby ho kritického dne zastupoval na pohřbu ve V., a že tím způsobil, že na stavbě, kde práce nebyly přerušeny, nebylo vůbec dohledu. Změny v nazírání na věc objevily se pouze co do otázky, v čem spočívalo zavinění obžalovaného, totožnost skutku, daného v obžalobu tím zrušena nebyla.

Stěžovatel byl při hlavním přelíčení přítomen výslechu spoluobžalovaného A., při němž tento seznal, že mu stěžovatel vzkázal, aby kritického dne jel na pohřeb do V., poněvadž on (rozuměj stěžovatel B.) je nemocen. Stěžovatel měl příležitost vyjádřiti se k tomuto údaji spoluobžalovaného A. co do jeho správnosti, což však neučinil. Ke tvrzením stížnosti o obsahu onoho vzkazu, který prý zněl tak, že stěžovatel vzkázal A-ovi po zednickém učni, aby ho (stěžovatele) na pohřbu zastoupila paní A., nelze pro zákaz novot ve zrušovacím řízení přihlížeti, což platí rovněž i o novotách, uplatňovaných teprve ve stížnosti, že podstatný obsah předpisů vlád. nař. čís. 53/1931 Sb. z. a n. byl na stavbě, o níž jde, vyvěšen, že jeden výtisk byl odevzdán A-ovi, že A. stavěl již hospodářská skladiště se silem, že stěžovateli ukazoval plány a projevil podrobnou znalost těchto plánů. Stěžovatel zažádal sice o opravu protokolu o hlavním pře-

líčení, že se hájil posléz uvedenými okolnostmi, žádost tato byla však nalézacím soudem zamítnuta.

Jak již bylo podotčeno, potvrdil A., že mu stěžovatel vzkázal, aby ho kritického dne zastupoval na pohřbu ve V. Nalézací soud neměl příčiny, aby zvláště uvažoval o správnosti tohoto údaje A., když stěžovatel vůbec nepopřel, že jeho vzkaz A-ovi zněl tak, jak jej tento potvrdil.

Nejvyšší soud neztotožňuje se s právním názorem soudu první stolice, že zavinění stěžovatelovo spočívá také v tom, že ustanovil stavbyvedoucím osobu, jež k tomu nebyla plně kvalifikována, neboť rozsudková zjištění neposkytují dostatečné opory pro závěr, že stěžovatel mohl předpokládati, že spoluobžalovaný A. nezná předpisu o vyztužení vykopávek, zvláště, když znalec seznal, že vykopávky dělají také stavební dělníci a že obžalovaný B. vzhledem k tomu, že A. pracoval jako přední dělník již v roce 1935, mohl předpokládati, že A. skutečně rozumí všem pracem v oboru stavitelském, a když A. doznal, že věděl, že dělník musí vykopávku vyztuzit.

Pokud se týče účasti A. na pohřbu, pochybil rozsudek, uvedl-li nepřítomnost A-ovu, B-em zaviněnou, v souvislost s nehodou M-ovi se přihodivší. Neboť vychází-li se z rozsudkového zjištění, že se A. vrátil s pohřbu o 13. hodině na stavbu a že k úrazu M. došlo teprve dvě hodiny nato, nelze již říci, že tento smrtelný úraz, který se stal teprve kolem 15 hod., je v příčinné souvislosti se stěžovatelem zaviněnou nepřítomností A. Naopak nemá již s ní nic společného, nýbrž je jen ještě v souvislosti s tím, že M. neuposlechl příkazu přítomného A., pokud se týče s druhou nepřítomností A. — u oběda — k níž B. již nezavdal podnětu, tedy s tím, že se A. nepostaral a zbavil se možnosti postarati se o to, aby M. příkazu mu daného uposlechl, a že ho nechal pokračovati ve vykopávce, aniž vyztužení provedl, krátce řečeno, jen s netečností A-ovou, za niž však B. nemůže býti činěn zodpovědným, jak již dříve bylo dovozeno.

Neodpovídá tudíž obžalovaný B. za přečin podle § 335 tr. z. z toho důvodu, že nařídil účast A-ovu na pohřbu, ani vůbec za to, že A. neznal dostatečně předpisy a choval se netečně.

Ovšem nemůže to zbaviti obžalovaného B. veškeré trestné zodpovědnosti. Neboť i když tu není příčinné souvislosti mezi tvrzenou nedbalostí B. a smrtí M., přece je tu skutková podstata trestného činu, a to přestupku podle § 431 tr. z., nevyžadujícího za jinak stejné skutkové podstaty škodného výsledku, a to v tom, že stavitel B. zavinil ohrožení nebo zvětšil ohrožení tělesné bezpečnosti lidí na stavbě pracujících svým příkazem, aby se A. se stavby vzdálil na delší dobu, a že se nepostaral o jiný dozor, čímž dal příčinu k tomu, že stavební práce byly konány bez předepsaného odborného dozoru, a tím byla ohrožována tělesná bezpečnost dělníků na stavbě v práci pokračujících. Toho si obžalovaný B., jakožto stavitel, nemohl býti nevědom. Bylo proto, vyhovujíc částečně zmateční stížnosti obžalovaného B., uznati jak se stalo.

Čís. 5847.

Odvolací súd nemá oboru pôsobnosti (§ 384, čís. 4 tr. p.) k vecnému rozhodovaniu o odvolaní obžalovaného z usnesenia vynesného v sedení podľa § 7, odst. 2 zákona čís. 562/1919 Sb. z. a n., bolo-li ono